

НАПРЯМКИ ВЗАЄМОДІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ**DIRECTIONS OF INTERACTION OF THE NATIONAL POLICE WITH THE MASS MEDIA**

Миронюк Р.В., д.ю.н., професор,
професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Логвиненко Б.О., д.ю.н., професор,
професор кафедри адміністративного права, процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

У статті досліджено напрямки взаємодії Національної поліції з засобами масової інформації, визначено стан її нормативного закріплення та організаційного забезпечення та виокремлено шляхів її удосконалення.

В результаті дослідження правових засад та організаційних основ взаємодії Національної поліції з засобами масової інформації автори прийшли до висновку про необхідність систематизації найбільш ефективних напрямків такої взаємодії та доцільності їх закріплення в окремій нормі Закону України «Про Національну поліцію», зокрема в ст. 11-1 «Стаття 11. Взаємодія Національної поліції з засобами масової інформації (медіа)» такого змісту: «Взаємодія Національної поліції з засобами масової інформації (медіа) здійснюється за такими напрямками: надання ЗМІ інформації щодо діяльності органів Національної поліції за певний звітний період діяльності; забезпечення участі ЗМІ в оперативних нарадах Національної поліції з питань, які стосуються захисту прав і свобод громадян, визначення планів діяльності та розвитку поліції; допуск ЗМІ на місце виявлення адміністративного та кримінального правопорушення (злочину) для висвітлення обставин його вчинення; проведення брифінгів за участю ЗМІ на яких заслуховуються звіти органів досудового розслідування щодо розслідування резонансних злочинів; проведення спільно зі ЗМІ рейдів та перевірок підприємств, установ, організацій, закладів, пов'язаних з дотримання певних заборон, контроль за якими покладається на поліцію; залучення ЗМІ щодо інформування громадськості про розшук осіб, про обмежувальні заходи застосовані поліцією, що спрямовані на запобігання поширенню вірусних хвороб, масових заходів, скупчень людей, перебування в місцях проведення розмінування, ліквідації завалів, тушіння масштабних пожеж та інших подій, що може загрожувати їх життю та здоров'ю; залучення ЗМІ щодо спростування невідтвердженої (фейкової) інформації про діяльність Національної поліції що може дестабілізувати її роботу». Внесення даних змін до закону зумовить покращення взаємодії поліції зі ЗМІ та змінить векторність таких відносин з контролю за діяльністю поліції на налагодження партнерських відносин спрямованих на підвищення рівня правопорядку та безпеки громадян.

Ключові слова: Національна поліція, засоби масової інформації, взаємодія Національної поліції з засобами масової інформації, напрямки взаємодії, удосконалення правових засад взаємодії.

The article examines the directions of interaction of the National Police with the mass media, determines the state of its regulatory consolidation and organizational support, and identifies ways of its improvement.

As a result of researching the legal bases and organizational foundations of the interaction of the National Police with mass media, the authors came to the conclusion of the need to systematize the most effective directions of such interaction and the feasibility of enshrining them in a separate provision of the Law of Ukraine «On the National Police», in particular in Article 11-1 «Article 11. Interaction of the National Police with the mass media (media)» with the following content: «The interaction of the National Police with the mass media (media) is carried out in the following directions: providing the mass media with information on the activities of the National Police bodies for a certain reporting period of activity; ensuring the participation of the mass media in operational meetings of the National Police on matters related to the protection of the rights and freedoms of citizens, defining plans for the operation and development of the police; admission of mass media to the places of detection of administrative and criminal offense (crime) to cover the circumstances of its commission; holding briefings with the participation of the mass media at which reports of pre-trial investigation bodies regarding the investigation of high-profile crimes are heard; carrying out, together with the media, raids and inspections of enterprises, institutions, organizations, establishments related to the observance of certain prohibitions, the control of which is entrusted to the police; involvement of the mass media in informing the public about the search for persons, about the restrictive measures applied by the police aimed at preventing the spread of viral diseases, mass events, gatherings of people, being in places of demining, liquidation of debris, extinguishing large-scale fires and other events that may threaten their lives and health; involving the media in refuting unconfirmed (fake) information about the activities of the National Police, which can destabilize its work.» The introduction of these changes to the law will improve the interaction of the police with the mass media and will change the vector of such relations from the control of police activities to the establishment of partnership relations aimed at improving the level of law and order and the safety of citizens.

Key words: National Police, mass media, interaction of the National Police with mass media, directions of interaction, improvement of legal basis of interaction.

Постановка проблеми. Взаємодії Національної поліції з засобами масової інформації (далі – ЗМІ) є запорукою ефективності реалізації поліцією поставлених перед нею завдань, а саме забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави, протидії злочинності та надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги. Взаємодія поліції зі ЗМІ здійснюється в різних формах та напрямках – від інформування громадськості про основні результати діяльності поліції, висвітлення діяльності поліції щодо охорони публічного порядку, розслідування злочинів до залучення ЗМІ щодо інформування громадськості про розшук осіб, про обмежувальні заходи застосовані поліцією, що спрямовані на запобігання поширенню

вірусних хвороб, перебування в місцях проведення розмінування та ін. Налагоджена ефективна співпраця поліції та ЗМІ на засадах партнерства та відкритості спрямована на підняття іміджу поліції, покращення стану надання поліцейських послуг населенню. Відтак питання розширення напрямків та форм взаємодії поліції зі ЗМІ та їх нормативного урегулювання та організаційного забезпечення є вкрай актуальним та таким що зумовлює необхідність його наукового аналізу.

Стан дослідження тематики статті. Проблемні аспекти взаємодії поліції з ЗМІ досліджувались у працях таких учених, як: О. М. Бандурка, М. П. Гурковський, А. П. Закалюк, М. В. Костицький, Л. Р. Наливайко, В. Л. Оргинського, О. І. Остапенко, О. С. Проневича, В. В. Серета, О. О. Сердюк, В. В. Сокуренько, О. Н. Ярмиша та ін. Однак удосконалення діяльності Національної полі-

ції у зв'язку з реалізацією Угоди про асоціацію України і Європейського Союзу та розвитку інститутів громадянського суспільства, та виклики, які стають сьогодні перед поліцією в період збройної агресії росії, вимагають вивчення і осмислення цього питання. Дослідження питань напрямків та форм взаємодії органів Національної поліції із ЗМІ набуває особливого змісту і актуальності та потребують дослідження.

Метою статті є визначення напрямків взаємодії Національної поліції з засобами масової інформації, визначення стану їх нормативного закріплення та організаційного забезпечення та виокремлення шляхів їх удосконалення.

Виклад основних положень. На початку дослідження доцільно відмітити, що відсутні чіткі правові норми, які визначають напрямки взаємодії поліції зі ЗМІ, вони лише опосередковано визначені в правових актах, які закріплюють правовий статус Національної поліції та ЗМІ. Так, загальні засади можливої (потенційної) взаємодії поліції зі ЗМІ визначені в Законі України «Про Національну поліцію», зокрема в статті 9 визначено, що «поліція забезпечує постійне інформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також громадськості про свою діяльність у сфері охорони та захисту прав і свобод людини, протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки і порядку; поліція забезпечує доступ до публічної інформації, володільцем якої вона є, у порядку та відповідно до вимог, визначених законом; поліція може оприлюднювати (поширювати) інформацію з обмеженим доступом лише у випадках та в порядку, визначених законом» [1], в ст. 11 визначено, що «діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб»; також дотично в ст. 88 визначено, що «керівники територіальних органів поліції з метою підвищення авторитету та довіри населення до поліції систематично інформують громадськість про стан правопорядку, заходи, які вживаються щодо попередження правопорушень» [1]. Новий Закон України «Про медіа» [2] спрямований на забезпечення реалізації права на свободу вираження поглядів, права на отримання різнобічної, достовірної та оперативної інформації, на забезпечення плюралізму думок і вільного поширення інформації, на захист національних інтересів України та прав користувачів медіа-сервісів, регулювання діяльності у сфері медіа відповідно до принципів прозорості, справедливості та неупередженості, стимулювання конкурентного середовища, рівноправності і незалежності медіа та визначає правовий статус, порядок формування, діяльності та повноваження Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення (далі – Національна рада). В статті 1 цього закону дано визначення «медіа (засіб масової інформації) як засобу поширення масової інформації у будь-якій формі, який періодично чи регулярно виходить у світ під редакційним контролем та постійною назвою як індивідуалізуючою ознакою» [2]. В той же час його норми взагалі не регулюють питання взаємодії ЗМІ з суб'єктами владних повноважень, а більше стосуються їх правового статусу та можливостей для його урегулювання. ЗМІ в Україні функціонують у правовому полі. Правовими актами які дотично регламентують діяльність ЗМІ в Україні є Закон України «Про інформацію» (1992); Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (1993); Закон України «Про авторське право і суміжні права» (1994); Закон України «Про інформаційні агентства» (1995); Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (1997); Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальної захист журналістів» (1997); Закон України «Про доступ до

публічної інформації» (2011); Кодекс професійної етики українського журналіста (2013) та ін. В той же час слід засвідчити про відсутність єдиного нормативного акту, який визначає правові засади взаємодії ЗМІ з органами публічної влади в цілому і з поліцією, зокрема. На нашу думку напрямки та форми взаємодії цих органів зі ЗМІ, які неформально називають «четвертою гілкою влади», необхідно закріпити в профільних законах, які регламентують правові засади їх діяльності.

У зв'язку з цим форми та напрямки взаємодії Національної поліції та ЗМІ доцільно закріпити в Законі «Про Національну поліцію», формулювання цієї норми нами буде наведено нижче після з'ясування форм та напрямків такої взаємодії запропонованих правовою наукою та практикою.

Шнурко Я.В. здійснивши аналіз нормативно-правових актів, які регламентують питання взаємодії Національної поліції з ЗМІ виокремлює характерні риси такої взаємодії, а саме: основна мета взаємодії поліції та ЗМІ – реалізація принципу прозорості та відкритості діяльності Національної поліції, підвищення рівня довіри до поліцейських, формування правової свідомості громадян; діяльність щодо інформування населення здійснюється узгоджено, в тісній співпраці між поліцейськими та представниками ЗМІ; ЗМІ мають право оприлюднювати публічну інформацію, крім випадків, встановлених законом; взаємодія поліції та ЗМІ відбувається на засадах рівноправного партнерства; одним з обов'язків Національної поліції визначено надання та оприлюднення інформації (крім виключень, встановлених законом); для ефективної взаємодії в складі Національної поліції утворені спеціальні підрозділи, які безпосередньо організовують взаємодію з ЗМІ, – підрозділи зв'язків із громадськістю [3, 538]. Дослідниця приходить до висновку, що чіткого визначення видів форм взаємодії означених суб'єктів у нормативно-правових актах не зазначено, а однозначної думки науковців із приводу видів зазначених форм не існує. Інші дослідники до форм взаємодії органів та підрозділів внутрішніх справ із ЗМІ відносять: проведення брифінгів (прес-конференцій); висвітлення виступів працівників органів внутрішніх справ; формування громадської думки; підготовку інформаційних матеріалів (заміток, звітів, репортажів); підготовку та розміщення в засобах масової інформації соціальної реклами правоохоронної діяльності ОВС; підготовку прес-релізу; проведення інтерв'ю; проведення сеансів телефонного зв'язку «гаряча лінія»; проведення засідань «круглого столу»; реагування на виступи у ЗМІ з проблемних питань діяльності органів внутрішніх справ; розгляд звернень (запитів) від засобів масової інформації; проведення консультацій [4, с. 15]. В. Литвином виокремлює такі форми взаємодії поліцейських та представників ЗМІ: надання журналістам інформації щодо діяльності органів Національної поліції, акредитація журналістів при Національній поліції України; укладання творчих договорів про співпрацю; спільне планування виступів у ЗМІ; проведення спільних благодійних акцій, випусків рубрик і теле- та радіопрограм; проведення «прямих ліній», «прямих ефірів» та «круглих столів»; організація роботи телефонів довіри, вивчення отриманої кореспонденції, відгуків на виступи ЗМІ та підтримка в судових позовах [5, с. 95].

Свого часу Братель С.Г., досліджуючи проблему реалізації громадського контролю за діяльністю міліції зазначає, що мета взаємодії міліції з представниками ЗМІ – формування громадської думки про роботу міліції, забезпечення громадської і особистої безпеки громадян, попередження правопорушень та розкриття і розслідування злочинів. До основних завдань взаємодії працівників міліції і представників ЗМІ ним віднесено інформування населення про діяльність міліції, формування позитивного іміджу працівника міліції, правова пропаганда серед населення, роз'яснення законодавства та норм права правоохорон-

ного характеру; до завдань такої взаємодії належить також організація населення на охорону громадського порядку, профілактика і попередження правопорушень, виявлення, розкриття та розслідування злочинів [6, с. 132].

На думку Брателя С.Г. «форми взаємодії працівників міліції з представниками засобів ЗМІ залежать від багатьох факторів, зокрема, від професійної схильності працівників міліції до журналістики, відносин, що склалися з редакціями та конкретними журналістами. Основними формами взаємодії працівників міліції з представниками ЗМІ є надання журналістам інформації про діяльність міліції, акредитація журналістів при ОВС, укладання творчих договорів про співпрацю, спільне планування виступів в ЗМІ, проведення спільних благодійних акцій, спільні випуски рубрик та теле-радіопрограм, проведення «прямих ліній», «прямих ефірів» та «круглих столів», організація роботи телефонів довіри, вивчення отриманої кореспонденції, відгуків на виступи ЗМІ та підтримка у судових позовах [6, с. 135]. В той же час слід засвідчити, що чітких форм та напрямків взаємодії Національної поліції з ЗМІ на нормативно-правовому рівні не визначено, і ефективність такої взаємодії в більшості випадків залежить від комунікації ЗМІ та управлінь (відділів) поліції на місцевому рівні. На державному рівні комунікація ЗМІ з Національною поліцією здійснюється через Департамент комунікації Національної поліції України [7].

Частіше всього взаємодія ЗМІ та Національної поліції виокремлюється як одна із форм громадського контролю за діяльністю поліції. Ефективність громадського контролю за діяльністю поліції, особливо на етапі становлення, вирішальною мірою залежить від ЗМІ, оскільки саме ЗМІ забезпечують максимально об'єктивне і повне інформування громадян про діяльність поліції.

ЗМІ створені з метою збору, обробки і відкритої, публічної передачі різної інформації широкому прошарку населення за допомогою спеціальних технічних засобів. Без допомоги ЗМІ правоохоронці не змогли б донести до населення багато потрібної інформації, тому що завдання як журналістів, так і правоохоронців спільні – довести істину, пропагувати ті цінності, без яких неможливо ужити наше життя.

Обмеження свободи ЗМІ та зниження громадської активності зумовлюють відсутність реального демократичного характеру громадського контролю за діяльністю поліції. Слабкість таких суб'єктів громадського контролю за діяльністю поліції, як незалежних ЗМІ та громадянського суспільства зумовлює нерівноправність, порівняно з державою, одного з головних суб'єктів громадського контролю – громадськості. Ця обставина значно погіршує можливості демократичного цивільного контролю за діяльністю поліції.

Необхідною передумовою встановлення демократичного цивільного контролю за діяльністю поліції є свобода ЗМІ, їх політична незаангажованість, незалежність від монопольного впливу держави, політичних партій, фінансово-політичних груп тощо. Саме незалежні ЗМІ забезпечують двосторонню комунікацію суспільства та поліції, інформуючи громадян про діяльність поліції і стан правопорядку в державі, а міліцію – про громадську думку з цих питань. Без потужної мережі незалежних ЗМІ, забезпечення принципів демократичної підзвітності та прозорості діяльності поліції неможливе.

Свобода ЗМІ є невід'ємною частиною правової держави – механізму, який гарантує громадянам дотримання демократичних принципів і норм. Доступ суспільства до інформації має гарантуватися різноманітним доступним йому джерел і засобів інформації, надаючи можливість кожному переконатися в достовірності фактів і об'єктивно оцінити події [8, с. 39]. Не випадково у Конституції України в ст. 34 закріплено право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань,

а ст. 15 передбачає заборону цензури, тобто обмежувальні заходи щодо здійснення свободи слова в ЗМІ. Ст. 34 Конституції можна розглядати як певний розвиток і конкретизацію положення ч. 3 ст. 15, що забороняє здійснення в Україні цензури. Конституція гарантує кожному громадянину право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в іншій спосіб – на свій вибір.

Інформація щодо діяльності поліції може отримуватися ЗМІ безпосередньо від органів поліції, а також через інформаційні служби або бути зібрана працівниками ЗМІ. До інформаційних служб органів поліції відносяться інформаційні управління, інформаційно-аналітичні підрозділи, прес-служби, прес-центри, управління і ЦГЗ, прес-бюро, тощо.

Загальними засадами висвітлення діяльності поліції ЗМІ, відповідно до чинного законодавства України, є надання ЗМІ повної інформації про свою діяльність через відповідні інформаційні служби органів поліції; забезпечення журналістам вільного доступу до цієї інформації, однак при цьому заборонено чинити будь-який тиск і втручання в їхній виробничий процес; можливість проведення власного дослідження та аналізу діяльності поліції, їхніх посадових осіб, давати їй оцінку, коментувати.

Незважаючи на актуальність зв'язків поліції з громадськістю та засобами масової інформації, стан такої роботи є недосконалим. Неоперативно висвітлення в газетах, у телевізійних і радіопрограмах результатів розкриття і розслідування злочинів, охорони громадського порядку, що відбуваються в криміногенній обстановці, не формується своєчасна зважена громадська думка про діяльність поліції та її проблеми. Необхідно зауважити, що діяльність інформаційних служб органів міліції не відповідає вимогам сьогодення, оскільки з різних причин інформація не надається вчасно, часто трапляються випадки подання тільки тієї інформації, в якій зацікавлені органи поліції, не завжди готуються прес-релізи тощо.

На нашу думку працівники поліції не лише можуть брати участь у випуску періодичних видань, мати власні програми на телебаченні та радіо, а й повинні прагнути до інформаційної відкритості, публікувати офіційні повідомлення, звіти перед громадянами, проводити консультації тощо [9, с. 47].

Незважаючи на актуальність зв'язків поліції з громадськістю та ЗМІ, стан такої роботи в апараті МВС а Національної поліції і на місцях є недосконалим. Неоперативно висвітлюються в газетах, у телевізійних і радіопрограмах результати розкриття і розслідування злочинів, охорони громадського порядку, зміни, що відбувається в криміногенній обстановці, не формується своєчасна зважена громадська думка про діяльність поліції та її проблеми. Необхідно зауважити, що діяльність інформаційних служб органів поліції не відповідає вимогам сьогодення, оскільки за різних причин інформація не надається вчасно, часто трапляються випадки подання тільки тієї інформації, в якій зацікавлені органи поліції не завжди готуються прес-релізи тощо.

З метою забезпечення реалізації конституційних прав громадян на отримання інформації та свободу слова, протягом 2019–2022 років МВС України та Національною поліцією постійно здійснювалися заходи, спрямовані на формування єдиної інформаційної політики органів влади, забезпечення відкритості та прозорості в діяльності поліції.

На нашу думку, органи поліції не лише можуть брати участь у випуску періодичних видань, мати власні програми на телебаченні та радіо, а й повинні прагнути до інформаційної відкритості, публікувати офіційні повідомлення, звіти перед громадянами, проводити консультації тощо.

У 2022 році свою ефективність підтвердила робота щодо організації цільових інформаційно-пропагандист-

ських кампаній, спрямованих на створення сприятливого суспільного клімату навколо вирішення важливих проблем функціонування поліції, наприклад, бюджетного фінансування, ухвалення розробленого МВС проекту Закону «Про право на цивільну вогнепальну зброю» [10]. При цьому застосовувалися такі форми та методи як проведення брифінгів, прес-конференцій, круглих столів, зустрічей керівництва МВС України та Національної поліції з редакційними колективами ЗМІ, представниками депутатського корпусу, інформація щодо яких широко розповсюджувалася через ЗМІ та глобальну мережу Інтернет. З огляду на важливість проблеми свободи слова, утвердження демократичних основ розвитку суспільства, МВС України намагається забезпечувати повноту та об'єктивність офіційних публікацій, їх доступність широкому колу громадськості, реагувати на критичні виступи в ЗМІ та звернення громадян, вивчати громадську думку про діяльність поліції.

Висновки. Здійснивши аналіз правових засад та організаційних основ взаємодії Національною поліцією з засобами масової інформації ми приходимо до висновку про необхідність систематизації найбільш ефективних напрямків такої взаємодії та доцільність їх закріплення в окремій нормі Закону України «Про Національну поліцію», зокрема в ст. 11-1 «Стаття 11. Взаємодія Національної поліції з засобами масової інформації (медіа)» такого змісту:

«Взаємодія Національної поліції з засобами масової інформації (медіа) здійснюється за такими напрямками:

надання ЗМІ інформації щодо діяльності органів Національної поліції за певний звітний період діяльності; забезпечення участі ЗМІ в оперативних нарадах Національної поліції з питань, які стосуються захисту прав і свобод громадян, визначення планів діяльності та розвитку поліції; допуск ЗМІ на місця виявлення адміністративного та кримінального правопорушення (злочину) для висвітлення обставин його вчинення; проведення брифінгів за участю ЗМІ на яких заслуховуються звіти органів досудового розслідування щодо розслідування резонансних злочинів; проведення спільно зі ЗМІ рейдів та перевірок підприємств, установ, організацій, закладів, пов'язаних з дотримання певних заборон, контроль за якими покладється на поліцію; залучення ЗМІ щодо інформування громадськості про розшук осіб, про обмежувальні заходи застосовані поліцією, що спрямовані на запобігання поширенню вірусних хвороб, масових заходів, скупчень людей, перебування в місцях проведення розмінування, ліквідації завалів, тушіння масштабних пожеж та інших подій, що може загрожувати їх життю та здоров'ю; залучення ЗМІ щодо спростування непідтвердженої (фейкової) інформації про діяльність Національної поліції що може дестабілізувати її роботу». Внесення даних змін до закону зумовить покращення взаємодії поліції зі ЗМІ та змінить векторність таких відносин з контролю за діяльністю поліції на налагодження партнерських відносин спрямованих на підвищення рівня правопорядку та безпеки громадян.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Про медіа: Закон України від 13 грудня 2022 року № 2849-IX. *Офіційний вісник України* офіційне видання від 13.01.2023. № 3. Стор. 168. Ст. 205.
3. Шнурко Я.В. Форми взаємодії Національної поліції та засобів масової інформації. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 11. 2021. С. 538–540.
4. Недов С.Л. Організаційно-правові засади взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації : автореф. дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2009. 19 с.
5. Литвин В.В. Комунікація поліцейського патрульної поліції зі ЗМІ. *Юридична психологія*. 2019. № 2 (25). С. 93–99. doi: <https://doi.org/10.33270/03192502.93> (дата звернення 23.02.2023)
6. Братель Сергій Григорович. Громадський контроль за діяльністю міліції : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Київський національний ун-т внутрішніх справ. К., 2007. 269 с.
7. Про затвердження Положення про Департамент комунікацій Національної поліції України: Наказ Національної поліції України № 145 – 04.12.2015. URL: <https://www.npu.gov.ua/pro-policiyu/struktura-nacionalnoyi-policiyi/upravlinnya-komunikaciyi> (дата звернення 23.02.2023).
8. Денисюк С. Ф. Громадський контроль за діяльністю правоохоронних органів: організаційно-правові засади. *Право і безпека*. 2009. № 3. С. 39–42.
9. Миронюк Р.В. Громадський контроль за діяльністю поліції: *монограф.* Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2020. 134 с.
10. Про право на цивільну вогнепальну зброю : Проект закону України від 25.06.2022 № 5708. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyynu/219896> (дата звернення 20.01.2023).